

داو طلبی

چشم اندازی برای آینده بهتر

www.ketab.ir

حامد صدیقی خویدک
ابراهیم سلمانی ندوشن
محسن حرّازی زاده یزدی

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: صدیقی، حامد، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور: داوطلبی چشم‌اندازی برای آینده بهتر، حامد صدیقی، ابراهیم سلمانی، محسن حرّازی‌زاده یزدی
مشخصات نشر: یادداشت نو، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۶۶ ص، ۲۳/۵ * ۱۷/۵
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۷۹-۲۹-۵
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
شناسه افزودن: سلمانی، ابراهیم، ۱۳۶۰
شناسه افزودن: حرّازی‌زاده یزدی، محسن، ۱۳۴۹
رده‌بندی کنگ: ۲۰۰
رده‌بندی ربی: ۱۰۱
شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۰۰۲۳۴

یادداشت

داوطلبی، چشم‌اندازی برای آینده بهتر
حامد صدیقی خویدک، ابراهیم سلمانی، محسن حرّازی‌زاده یزدی
سلسله انتشار یادداشت نو، ۵۱۰
عمومی: ۱۰

شمارگان: ۵۰۰ * قیمت: ۳۸۰۰۰۰ تومان

مدیر اجرایی: محمد صادقی رنجبر

صفحه‌آرا: مرضیه دهقان

طراح جلد: علی مختاری

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۷۹-۲۹-۵

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

دفتر انتشارات: یزد، میدان مارکار، کوچه جنب بانک ملی، پلاک ۳/۳

شماره تماس: ۰۹۳۷۱۸۷۳۰۱۵ - ۳۶۲۶۵۳۹۱

فهرست مطالب

۷	.....	بیوگرافی مؤلفان
۹	.....	مقدمه
فصل اول: فعالیت داوطلبانه		
۱۲	.....	داوطلبی، تعریف و مفاهیم
۱۲	.....	مقدمه
۱۴	.....	تعریف داوطلبی
۲۱	.....	داوطلبی چگونه رار می شود
۲۲	.....	انگیزه کار داوطلبان
۲۳	.....	انگیزه روانشناسی داوطلبی
۲۴	.....	کارکردهای داوطلبی
۲۶	.....	انگیزه های مذهبی
۲۸	.....	تأثیر تساهل مذهبی
۲۸	.....	وضعیت داوطلبی در جهان
۳۱	.....	چند برداشت اشتباه از داوطلبی
فصل دوم: چرخه مدیریت داوطلبانه		
۳۶	.....	خدمات داوطلبانه
۳۷	.....	رهبری داوطلبان
۴۰	.....	ارتباط
۴۳	.....	جذب نیروی جدید با هدف موفقیت
۴۵	.....	برنامه
۴۶	.....	داوطلبان کانون
۵۳	.....	داوطلبان دارای تنوع فرهنگی
۵۴	.....	جوامع خاص
۵۵	.....	شرح شغل
۵۸	.....	مصاحبه و انتصاب
۵۹	.....	استاد داوطلبان
۶۰	.....	تعلیم و توسعه
۶۵	.....	حمایت و نگهداری
۶۹	.....	قدردانی از داوطلب
۷۱	.....	ارزشیابی
۷۳	.....	ارزیابی عملکرد داوطلب
۷۴	.....	ابطال داوطلبی
۷۵	.....	روابط بین داوطلبان (جوانان، داوطلبان، امدادگران) و کارکنان
۷۸	.....	حفاظت از داوطلبان

فصل سوم: داوطلبی در بلایا

۸۴	..... داوطلبی در بلایا
۸۹	..... معایب حضور داوطلبان
۹۰	..... هماهنگی
۹۱	..... سلامت و ایمنی داوطلبان
۹۴	..... مزایای حضور داوطلبان
۹۷	..... مدل مدیریت نیروهای داوطلبی در بلایا
۹۸	..... اسناد بالادستی
۹۹	..... سمن ها
۱۰۰	..... مسائل فرهنگی اجتماعی
۱۰۲	..... پاسخ
۱۰۳	..... نگهداری
۱۰۳	..... جابه جایی و ترخیص
۱۰۴	..... پیگیری
۱۰۴	..... نتیجه گیری

فصل چهارم: داوطلبی آنلاین

۱۱۰	..... مقدمه
۱۱۳	..... داوطلبی آنلاین
۱۱۵	..... داوطلبان آنلاین برای پروژه های آفلاین
۱۱۵	..... بسط نوع شناسی داوطلبی مجازی
۱۲۳	..... بسترهای داوطلبانه آنلاین
۱۲۴	..... مزایا و معایب داوطلبانه آنلاین
۱۲۵	..... چالش ها و پایداری داوطلبانه آنلاین
۱۲۵	..... نتیجه گیری

فصل پنجم: ارزش گذاری پولی و تحلیل هزینه منفعت فعالیت های داوطلبانه

۱۲۷	..... مقدمه
۱۳۵	..... روش های ارزش گذاری اقتصادی فعالیت داوطلبانه
۱۵۱	..... پیشنهادات

فصل ششم: حمایت از داوطلبان و کارکنان

۱۵۶	..... استرس در داوطلبان و کارکنان
۱۵۸	..... نشانه های فرسودگی
۱۶۰	..... مراقبت از کارکنان و داوطلبان
۱۶۱	..... ارجاع
۱۶۲	..... نظارت حمایتی

مقدمه

داوطلبی و فعالیت داوطلبانه قدیمی به طول تاریخ دارد و مرز جغرافیایی نمی‌شناسد. جهان بخش زیادی از پیشرفت‌های خود را از رهبران، نالیت داوطلبانه مردمی است که بدون چشمداشت و آزادانه در زمینه‌های مختلف به خلق ارزش پرداختند. در فعالیت‌های داوطلبانه وجود نداشته باشد برای پیشبرد امور باید هزینه بالایی از سوی جوامع و حکومت‌ها صورت گیرد تا همان اقدامات انجام شود. در فعالیت داوطلبانه همه چیز در مورد صرفه جویی اقتصادی نیست، بلکه در ساحت‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه نیز اثرگذار است. مطالعات مختلف از تباث بین داوطلبی با بهزیستن فردی و اجتماعی، سرمایه اجتماعی، انسجام اجتماعی، حکمرانی، جامعه مدنی و بسیار موارد دیگر نشان داده است.

در ایران نیز فعالیت داوطلبانه در فرهنگ این مرزوبوم در هم تنیده شده و ریشه‌ای تاریخی دارد. بسیاری از نیکوکاری‌های صورت گرفته به صورت داوطلبانه توسط مردم نیک‌کردار انجام شده تا برای مردم زمان خود و آینده میراثی ماندگار به جا بگذارند. با وجود سابقه تاریخی این موضوع در ایران، هنوز قوانین، سیاست‌ها و حتی تحقیقات در این خصوص به روز نشده است. پیدا کردن مطالب و شواهد مختلف در این خصوص به زبان فارسی در قالب کتاب و مقاله دشوار است و قوانین نیز متناسب با کار سازمان‌های مردم‌نهاد و داوطلب‌محور توسعه پیدا نکرده است؛ بنابراین داوطلبی رسمی در سازمان‌ها هنوز بسیار پررنگ نیست. این در حالی است که داوطلبی غیررسمی،

یعنی فعالیت مردم در نهادهای محلی و یا به صورت شخصی همچنان پررونق است، کمالاتی که در زمان‌های بحرانی همچون زلزله مردم زیادی برای کمک‌رسانی داوطلب هستند و یا در منطقه آسیب‌دیده حضور پیدا می‌کنند، ولی در قالب سازمان‌های مردم‌نهاد سازمان‌دهی نشده‌اند.

در این کتاب تلاش شده است به چند موضوع مهم در خصوص کار داوطلبانه پرداخته شود که می‌تواند به‌ویژه برای سازمان‌های داوطلب‌محور و همچنین داوطلبان مفید باشد. فصل اول کتاب به تعریف فعالیت داوطلبانه و مفاهیم مرتبط با آن پرداخته شده است. فصل دوم به مدیریت چرخه داوطلبی، مدیریت منابع انسانی داوطلبی اختصاص دارد و مراحل مختلف این چرخه را مورد بحث قرار می‌دهد. با توجه به دسترس فناوری‌های ارتباطی و ظهور داوطلبی آنلاین در هزاره جدید، فصل سوم به معرفی داوطلبی آنلاین، شیوه‌های صیقل داده شده که هنوز در ایران جای کار فراوان دارد. فصل چهارم کتاب در مورد ارزش‌گذاری اقتصادی کار داوطلبی و معرفی روش‌های مختلف آن است که می‌تواند برای نهادهای داوطلب‌محور بسیار مفید باشد و نتایج آن می‌تواند کمک مؤثری برای ارتقاء جایگاه فعالیت داوطلبانه باشد. در فصل پنجم به موضوع مراقبت از داوطلبان و خودمراقبتی پرداخته شده است؛ چرا که داوطلبان در سازمان‌های داوطلب‌محور برای حل چالش‌های مختلفی فعالیت می‌کنند که می‌تواند فرسودگی و آسیب‌های روحی برای آنان به دنبال داشته باشد و توجه به داوطلبان از جمله وظایف رهبران داوطلبی و سازمان‌های مردم‌نهاد است.

لازم به ذکر است معادلات انگلیسی با شماره در پاورقی و منابع نقلی و ارجاعی مستقیم و غیرمستقیم با شماره و پراکنش مشخص و در پایان هر فصل کتاب ذکر شده است. امیدواریم اطلاعات این کتاب برای خوانندگان و علاقه‌مندان مفید بوده و در کار آید.

حامد صادقی خویدک

ابراهیم سلیمانی ندوشن

محسن حرّازی‌زاده یزدی

تابستان ۱۳۹۹